

Skotsk fiskarímessa

(Framhald)

Á messuni komu vit á tal við ymsar menn, sum buðu okkum at siggja ymsar stovnar. Vitjaðu á Torry Research Station — fiskiindáðarstovninum. Fingu stutt yvirtilt yvir hvat har fyrirferst. Tað sum mesta áhugan okkara mundi hava var fiskatæstarin, sum teir stöðugt arbeiða við eins og teir hava gjørt seinastu tvey árin. Hesin tæstar, av týskum uppruna, er nú royndur á stovninum í 2 ár og vænta teir 2 ár at ganga aftrat áðrenn hann kemur á marknaðin. Endamálið við tæstarum er at avgera um fiskur er feskur ella nýtiligur. Ein avfrýstingartangi fingur vit eisini at siggja — Vakum heat thawing — ætlanin við honum er, at tina frystan fiskið viðgerðar so fiskurin mest møgulegt heldur sína góðsku.

Sildaverksmiðja í Fraserburgh

Tann stóra sildamongdin, ið skip okkara hava fingið, í juni mánaða kom at hava stóran týðning fyri skotsku sildaverksmiðjuna uttanfyri Fraserburgh. Okkara sildaskip sluppu ikki at landa meginpartin av veiðini í Føroyum og tí var umráðandi at finna marknaða aðrastaðir.

Nakað var landað í Hetlands, men meginparturin í Peterhead og í Fraserburgh. Vit vitjaðu umboð á fleiri av teimum foroyksku skipunum sum komu inn í Peterhead, har tey landaðu idnaðarsild og sild til matna. Hetta gekk væl í hond við transportbandi í lastbilar við stórum sildatangum. Sildin var síðan ferd til verksmiðjuna, sum liggur uttanfyri Fraserburgh langt frá bygðum. Tað var umboðsmaðurin Alex Wyth, sum skipaði fyri sjálvum

landingunum og var skiligt at hann gjørdi alt fyri at tað skuldi ganga væl í hond og sjálvur var hann hjástaddur og avgreiddi skipini bæði skjótt og væl.

Sildaverksmiðjan kundj viðgera 620 tons um samdøgurið, og hevði 6 kóstar, sum kundu taka upp í 800 tons ialt.

Vit vitjaðu verksmiðjuna, sum teir annars eru í ferð við at víðka. Sagt var okkum, at tað hevði verið lítið av rávøru at fingið hjá teimum í longri tíð og at tað teir framleidda verður selt í Onglandi. Til tíðir høvdu teir innflutt mjøl uttanfrá fyri at halda sínar leveransur.

Onkur vildi spurt um tað luktaði. Ikki sørt, har vóru opnar kóstar, men verksmiðjan lá langt frá bygðum øki og úti við strondina.

Sosialir stovnar

Í Aberdeen sum er býur við um 200.000 íbúgvum verður gjørt eitt stórt arbeiði fyri tey sum ikki hava sína fulla heilsu.

Fingu høvi at vitja tvey av teimum heimum, sum taka sær av brekaðum, bæði sálarliga og líkamliga.

Í fyrra stovninum vit vitjaðu »Park House« vóru tey mentalt brekaði. Hetta var heim sum var opið um dagin, meðan sjúklingarnir annars buðu heima. Her fingur tey upplæring í øllum sum fyrirferst í einum heimi. Lærdu hvussu ein skal bera seg at, reiða song, borðreiða, hárfriðka, o. s. fr. Tað var lagt teimum lag á ymiskt, hondarbeiði, binding, seyming o. s. fr.

Mannfólkini fingur nokurlunda somu uppgávur, har var gjørt nógv burturúr tresmiði og hvør var settur til tað, sum hann hevði handalag og evnir til.

Sjúklingarnir vóru glaðir fyri tilveruna á hesum heimi.

Tey sum fyrstilaðu gjørdur arbeiði teirra við góðum treysti og fyri tey einstoku heimini var tað stóru lætti at tey meginpartin av degnum kundu senda børnini í tryggjar hendur — meginpartin av degnum.

Arbeidsplássíð

Á øðrum stað í Aberdenn vitjaðu vit inn í meira litlilla hús — »Social Work« stóð uttan á. Beint vit komu inn, høvdu vit

varhugan av, at her var virksemi, larmur og arbeiði. Hetta var arbeiðspláss fyri líkamliga brekaði, sum her komu hvønn dag og tókust við ymiskt handverk. Fyrstøðufólk var, sum legði teimum lag á, og hvør var settur til sitt.

Umframt bæði snikkaraarbeiði og hondarbeiði, sum konu fólkjó tókst við, var gjørt annað arbeiði, sum tikið var inn. T. d. akslatro til eitt vaskari, pakkaðu pappírsrullur fyri ein bokhandil o. t.

Hugskotið við hesum stovni var, at hesi brekaðu høvdu sitt dagliga arbeiðspláss, tey komu til vanliga arbeiðstíð og fóru avstað aftur tá arbeiðsdagurin var av, og høvdu sostatt sum

øll onnur, nakað at fara til og liva fyri.

Av áhuga var eisini at siggja teir avlamisvagnar, sum vera brúktir í Bretlandi. Tað er staturin sum letur. Tað vóru smá trihjóláð akfør, men bert pláss fyri einum persóni og annars innrættað eftir sum viðkomandi var brekaður til.

Her sá vit so eisini hvussu nógv kann gerast fyri at lætta um og styrkja um dagliga tilveruna hjá brekaðum fólki, uttan at tað krevist stór ílegging til stór og flottar bygningar. Her var sjón fyri søgn, at dentur heldur var lagdur á at fáa fatur á teimum fólki, sum høvdu hegni til at standa fyri einum sosialum arbeiði og gjørdur tað av hjarta.

SPIGGY TOPES

Eitt víðagitið skotskt poppurkestur vitjar fyri øðru ferð í Føroyum. Henda vitjanin verð-

ur frá 10. juli til 20. juli. Orkestrið kemur til Vágar í sama flogfari sum landsliðið fer til

Hetlands í.

Tað eru bert professjonellir leikarar í Spiggy Topes, og hevur orkestrið heimstað sín í Aberdeen, og eitt av best umtókta poppursetrunum sum eru í Skotlandi.

Teir, ið vóru við í orkestrinum seinast teir vóru í Føroyum.

Um friðing av fiskileiðum

ADRIAN JOHANSEN skrivur í hesi ritgerð í **Berlingske Tidende**, sum vit her prenta uppafur, um friðing av fiskileiðum

MAN behøver ikke at opholde sig mange timer på Færøerne for at blive klar over, at det er en fiskerikation. Radioerne rundt om i de mange hjem står åbne det meste af døgnet og i de fleste tilfælde indstillet på fiskerbolge. Man lytter til samtalene mellem skibene og kan på den måde holde sig løbende orienteret om, hvordan det går derude. Det er forsoergere, fædre og sønner, der er på havet. Ingen lades helt uberørt, da fiskerindustrien udgør de 90 pct. af al eksport deroppe fra.

Nu i foråret er der dukket nye faretruende momenter op for dette erhverv og dermed for færingerne eksistens. Jeg tænker her på situationen, hvis fredning af laks og sild bliver en kendsgerning.

Ganske vist har sildefiskeriet det sidste par år været en fiasco, silden er forsvundet, men hvem kan med sikkerhed sige, at det er, fordi silden er opfisket.

Rusland har haft en mægtig sildeflåde placeret i Nordatlanten i de senere år, og man gør sig intet begreb om, hvilke mængder der er blevet fisket, eller hvilke investeringer der er gjort i dette fiskeri, der foregår med de færøske fiskeskibe.

Det er ingen tvivl om, at det vil have stor betydning, hvis silden får fred i gydetiden. Det behøver man ikke at være ekspert for at begribe. Men spørgsmålet er, om silden virkelig er opfisket. Det er jo for bevist, at sildestimerne har ændret rute, men senere er kommet til-

bage i store mængder på de gamle fiskepladser. Men er silden opfisket, og en fredning nødvendig, så er problemet slet ikke så let set med en færingsøjne.

Det ville nogenlunde svare til, om man sagde til stormagasinerne: — Nu skal kunderne have fred i november og december for at have bedre købekraft i januar. Så ville forretningsmændene nok spørge om, hvad de skulle leve af i den tid. Eller man gav landmanden ordre til, at halvdelen af hans jord skulle ligge brak, fordi den skulle fredes.

Det står færingerne helt klart, at det ville gavne fiskeriet på langt sigt med en vis rationalisering eller begrænsning, men det er lige så indlysende klart, at det kan blive Færøernes ruin, om fredningen bliver gennemført. Det er investeret så enormt beløb i fiskeflåden, at blot en dags standsnings koste betydelige rentetab.

MAN kan ikke sammenligne situationen med Danmarks. Vel koster fiskeristrejken store beløb i valuta, ligesom den koster den enkelte fisker mange penge, men de øvrige borgere mærker det kun på den måde, at de ikke kan købe fisk. Helt anderledes er det på Færøerne, hvor hele maskineriet kommer til at ligge stille i den bedste årstid. Det er klart, at om man fremtvinger en fredning af sild for alle nationer, er det færinger, der vil blive hårdest ramt af den.

Alle andre lande har forskellige indtjeningsmuligheder, såsom industri, landbrug eller handel. Disse ting er ikke berørt af fiskeristrejken, men på Færøerne er det sådan, at alt må ligge stille, fordi det alt sammen har tilknytning til fiskeriet, det gælder også arbejdet på landjorden. Man må derfor gøre sig klart, at om spærregelen også kommer til at gælde for Færøerne, vil fær-

ringernes eksistens blive truet meget alvorligt. Det ser ud, som om man fra de store fiskerikationer ikke altid er sig dette bevidst.

Man synes heller ikke at være så opmærksom på, at der også kan være andre farer, der truer silden. Herom skriver »Dimmaletting« i en leder: »Så sære fiskerikonferencen i London var afsluttet, kom norske fiskerikredse under vejrs med, at i det mindste en svensk kemisk produktionsvirksomhed i Sverige, »Fosfatbolaget A.B.« i Göteborg regelmæssigt på såvel svensk som norsk dæk sejler i tonsvis af affaldsstoffer fra sin petrokemiske industri (koncetreret tjæreslam fra olie og gas) og kaster det ud på bl. a. de norske fiskerikyster, som er kendt for torsk, stor-sej og sildeforekomster.«

I samme leder skriver »Dimmaletting« om laksefiskeriet: »Indvendinger fra dansk side, såvel med hensyn til laks som til sild, fremsat overensstemmende med den kendsgerning, at der til dato ikke foreligger